

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:3741

av **Penilla Gunther m.fl. (KD)**

Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att validering av praktisk kompetens hos personer som står till arbetsmarknadens förfogande bör användas i högre grad i de regionala kompetensplattformarna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om olika betallosningar såsom kontanter, kort och sms och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler utbildningar inom besöksnäringen som anordnas inom yrkeshögskolan och yrkesvux och av andra aktörer på lokal nivå och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av forskning kring förutsättningar för sammanhållning och gemenskap i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör ha ett övergripande ansvar för, och nationell samordning av, projektmedel gällande arbetsmarknads- och företagsfrämjande insatser och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett samordnat statligt stöd för internationalisering bör utvecklas för regionerna och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om resurserna för kollektiv- och närtrafik på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att finansieringsformen för de icke-statliga regionala flygplatserna behöver ses över och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ny postlag snarast bör komma till stånd och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att resurserna till upprustning och underhåll av vägar och mindre järnvägsspår på landsbygden bör ökas och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att basindustrins rälskapacitet bör prioriteras i den nationella infrastrukturplaneringen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheten till kombiterminaler och kombitransporter bör tas med i planeringen för regional tillväxt och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att länsstyrelserna bör ges i uppdrag att följa upp kommunernas bostadsförsörjningsplaner och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra samverkan mellan offentliga aktörer och marknadsaktörer för att nå god både offentlig och kommersiell service och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den digitala jämlikheten behöver utökas genom tillgång till bredband/fiber över hela landet och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör initiera ett samtal mellan de branscher som har de tyngsta transportbehoven för bättre nyttjande av befintlig infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bensinstationer förutom andra miljövänliga drivmedel även ska kunna erbjuda laddning av elbilar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla regioner i landet ska arbeta strategiskt med utveckling av den sociala ekonomin och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta till vara förslagen i utredningen Palett för ett stärkt civilsamhälle för utveckling av bl.a. arbetsintegrerande sociala företag och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra ett digitalt kunskapslyft och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tabell 1

Anslagsförslag 2018 för utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (KD)
1:1 Regionala tillväxtåtgärder	2 099 637	-496 000
1:2 Transportbidrag	400 864	
1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	1 421 024	
Summa	3 921 525	-496 000

Tabell 2

Avvikelser gentemot regeringen

Miljoner kronor

		Avvikelse från regeringen (KD)		
		2018	2019	2020
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt				
1:1	Regionala tillväxtåtgärder	-496	-1 496	-2 496
	Summa	-496	-1 496	-2 496

Innehåll

Förslag till riksdagsbeslut	1
Motivering	3
Kristdemokraternas syn på regional tillväxt	5
Förändra situationen för boende i mindre orter och på landsbygden	6
Utveckling av det lokala näringslivet	7
Grundläggande service i hela landet	9
Myndigheters lokalisering	10
Bostäder	10
Stöd för särskilda områden	11
Regionalisering	12
Utveckling av den jämlika vården	13
Goda kommunikationer i hela Sverige	13
Digital segregering	14
Konkurrenskraftiga regionala flygplatser	15
Nej till nationell flygskatt	17
Satsningar på väg- och järnvägsnätet	17
Sjöfartens betydelse för regional utveckling	18
Bilen – ett redskap för frihet	19
Social ekonomi – social sammanhållning	20

Kristdemokraternas syn på regional tillväxt

Den regionala utvecklingspolitikens främsta uppgift är att bidra till utvecklingen av livskraftiga regioner i hela landet. Livskraftiga regioner byggs när människor med kraft och vilja samverkar lokalt i ett underifrånperspektiv. Eldsjälar som brinner för en idé kan betyda mycket för en bygds utveckling. Kristdemokraterna vill ge dem verktyg så att dessa idéer kan förverkligas.

Kristdemokraternas vision är att hela Sverige med såväl människor som företag, ska ges goda förutsättningar att växa och utvecklas. Sveriges hållbara tillväxt är beroende av både näringslivets villkor och de miljöer människor bor och verkar i.

Konkurrenskraftiga företag, goda kommunikationer, attraktiva livs- och boendemöjligheter och tillgång till offentlig och kommersiell service är avgörande för regioners och kommuners utvecklingsmöjligheter.

Regeringen lanserade 2015 Nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015-2020¹. I strategin beskrivs fyra områden för samhällsutmaningar: Demografisk utveckling, Globalisering, Klimat, miljö och energi samt Social sammanhållning.

Kristdemokraterna delar regeringens analys att dessa fyra områden bör adresseras särskilt. En politik bör föras som syftar till att människor, oavsett var i landet de bor, kan ta del av samhällets grundläggande sociala rättigheter och ges rimliga förutsättningar att försörja sig och utveckla sin omgivning. De generella insatserna på nationell nivå för jobb, utbildning, infrastruktur och förbättrat företagsklimat behöver kombineras med regionala tillväxtinsatser.

Det finns en risk att den urbanisering som man kan se även i Sverige, utarmar mindre orters möjligheter att växa och utvecklas. De orter som kan ta tillvara befintliga invånarens och nyanländas vilja att arbeta och utbilda sig för den lokala arbetsmarknadens behov, får större möjligheter att också behålla offentlig och kommersiell service.

---

¹ <http://www.regeringen.se/4a8706/contentassets/98919a0ca0f1427491a3eef22a7d177c/en-nationell-strategi-for-hallbar-regional-tillvaxt-och-attraktionskraft-20152020.pdf>

Förändra situationen för boende i mindre orter och på landsbygden

Oavsett var man bor och lever i Sverige, ska varje invånare kunna känna hopp för sin framtid; kunna se sin egen och omgivningens potential för att skapa en värdig tillvaro med egen försörjning. Varje arbetad timme ska vara viktig för den enskildes ekonomi som för samhället.

Vägen dit kan vara validering av erhållen praktisk kompetens, inte endast akademisk. Arbetet med att få snabb och effektiv validering är eftersatt och flera regeringar bär ansvaret för att så lite skett. Nu krävs krafttag för att få valideringen att fungera. De regionala kompetensplattformarna behöver dessutom fler verktyg och ett större handlingsutrymme. Att främja arbetsintegrerande sociala företag över hela Sverige, skriver Kristdemokraterna om i motionen Arbetsmarknad UO14. Vi föreslår att stöd ges för utveckling av företagen genom att bland annat handledare och verksamhetsledare kan anställas för att kunna ta emot personer som varit arbetslösa en längre tid av olika orsaker.

Även om det finns stora skillnader mellan olika delar av landet är känslan att inte få tillgång till samma service, kvalitet i skola, vård och omsorg eller arbetstillfällen ofta lika. Ett Sverige som håller ihop kräver en politik som ger förutsättningar för sammanhållning och gemenskap.

Det saknas idag en samlad forskning på liknande strukturer på mindre orter och stadsdelar (förorter), även om det i många fall handlar om gemensamma problem och lösningar på arbetslöshet, vidareutbildning, bostäder, service med mera.

Kristdemokraterna vill se ett helt Sverige – inte bara se vissa orter som utanförskapsområden, som den stora satsningen regeringen och Vänsterpartiet gör i årets budget.

Att lägga stora medel på områden som redan tidigare fått det, utan att gå till botten med själva orsakerna till känslan hos invånarna av utanförskap, tror inte Kristdemokraterna hjälper denna gång heller. Däremot krävs en översyn av det som nämnts ovan; hitta de gemensamma nämnarna mellan olika områden oavsett det rör sig om stad eller

landsbygd och lägga resurserna där. För detta avsätter Kristdemokraterna 4 miljoner kronor för 2018 under anslaget 1:1.

Skapandet av regional tillväxt handlar om att våga satsa på utvecklingen av företag, som ger arbetstillfällen och därmed ökad konsumtion. Där krävs långsiktiga villkor och förutsättningar på lokal nivå, så det offentliga samspelar med näringslivet.

Utveckling av det lokala näringslivet

Det räcker inte med förändringar enbart på arbetsmarknadsområdet för att minska arbetslösheten. Näringslivspolitikerna måste ge stabila, goda och förenklade villkor för fler och växande företag. Det privata näringslivet har varit, är och kommer alltid att vara ryggraden för Sveriges välfärd. Vi anser att de små- och medelstora företagen, som ofta är familjeföretag, ska stå i centrum för utformningen av näringspolitiken.

Med regeringens skadliga skattepolitik riskerar dock människors företagsambitioner att gå om intet. Istället för att lägga grunden till fler jobb, nedmonterar regeringen viktiga reformer för jobb och företagande som Kristdemokraterna och övriga allianspartier påbörjat.

Basindustrins utveckling har stor betydelse för den regionala tillväxten och jobbskapandet i Sverige, inte minst utanför storstadsregionerna. Basindustrin och omhändertagandet av våra naturtillgångar utgör grunden för det svenska välståndet. Ett konkurrenskraftigt näringsliv och en stark basindustri förutsätter en trygg och säker elförsörjning, vilket Energiöverenskommelsen 2016 lagt grunden för genom säkrad tillgång till kärnkraft och utveckling av förnybara energikällor.

Basindustrins värde för orten där man verkar och det lokala näringslivet kan knappast överskattas. Tillgången till personer med både praktisk och akademisk utbildning är väsentlig för en orts utveckling, på alla områden. Därför bör också regionalt stöd ges till dessa kommuner med utländsk arbetskraft, för att öka attraktiviteten att även bo där med sina familjer. Det ställer ökade krav på kommunernas förmåga att tillhandahålla en god barnsomsorg och skola, fritidsaktiviteter i samarbete med såväl näringsliv som civilsamhälle.

Kristdemokraterna vill också förenkla skattereglerna för fåmansbolag, värna och utveckla de hushållsnära tjänsterna, inrätta en ”En dörr in” för rådgivning och inlämnande av uppgifter, underlätta generationsväxlingar i familjeägda företag och förbättra möjligheterna till kapitalförsörjning för små- och medelstora företag. I Kristdemokraternas motion på utgiftsområde 24, Näringsliv, föreslår vi en rad viktiga åtgärder för ett bättre näringslivsklimat.

På landsbygd och i glesbygd finns stora utvecklingsmöjligheter, inte minst inom den snabbväxande besöksnäringen och upplevelseindustrin men också inom produktion av förnybar energi och miljöteknik, småskalig produktion av livsmedel, utveckling av hållbara vattenbruk eller inom skogsnäringen, för att ge några exempel.

Förvaltarskapstanken genomsyrar vår syn på gles- och landsbygdens gemensamma resurser. Vi har ett ansvar inför nästkommande generation att på ett ansvarsfullt sätt vårda och förvalta den miljö och natur vi lever i, så att kommande generationer kan leva i ett hållbart samhälle. En miljö där mångfalden av människor och natur tas tillvara och där grupper, företag och föreningar kan utvecklas. Vi anser att de satsningar som görs inom landsbygdsprogrammet är viktiga för att förbättra förutsättningarna för jobb och tillväxt på gles- och landsbygden.

Men utmaningarna för Sveriges lands- och glesbygd är stora. Den skånska landsbygdsbon möter inte helt oväntat andra utmaningar än den som bor i glesbygden i Norrlands inland. Några landsbygdskommuner lyckas med att bryta vikande befolkningskurvor, andra kommuner åker fortfarande nedåt på den demografiska rutschkanan. Befolkningsminskningen på landsbygden medför negativa konsekvenser för välfärden, men även för infrastrukturinvesteringar och företagande. Kristdemokraterna vill vända den negativa utvecklingen.

Vår landsbygdspolitik likaväl som för utsatta stadsområden, syftar till att ge goda förutsättningar för utveckling, främja ett starkt civilsamhälle, bidra till att forma ett gott förvaltarskap, förbättra kommunikationerna, underlätta företagandet och ta bort regelverk som missgynnar de boendes initiativ att starta och driva verksamheter.

Besöksnäringen skulle kunna utvecklas ytterligare ute i landets alla delar, men där krävs satsningar på regionala utbildningar inom Yrkeshögskolan och yrkesvux för utbildning och kompetensutveckling inom näringens olika delar. Många goda lokala utbildningar inte minst för nyanlända, har kommit igång på olika håll i landet; där SPRINT i Åre är ett bra exempel med anpassad språkträning för jobb inom hotell- och restaurangbranschen.

Att använda nya svenskars språkkunskaper, och infödda svenskars lokalkännedom, borde vara en bra kombination för att öka de lokala förutsättningarna för en stärkt turism.

Grundläggande service i hela landet

Med rätt resurser kan även glesbygden och landsbygden spela en nyckelroll i mottagandet av flyktingar från krig och katastrofer. I glesbygden råder inte samma bostadsbrist som i städerna och många kommuner kämpar mot utflyttning snarare än överbefolkning. Vi kristdemokrater tror på människans inneboende kraft och vet att det civila samhället och mötet mellan människor är avgörande komponenter för en lyckad integration.

För att hela Sverige ska leva krävs att grundläggande offentlig och kommersiell servicenivå finns tillgänglig i gles- och landsbygdskommuner och i förortsområden. Basal offentlig service ska vara lättillgänglig för alla i landet och vi vill därför underlätta för myndigheter och kommuner att samarbeta kring detta. Ett bra sätt är att upprätta så kallade servicecenter i anslutning till den lokala lanthandeln eller andra etablerade samlingspunkter i landsortssamhällena. För att värna tryggheten på landsbygden är det angeläget att polisen har de resurser som krävs för att vara närvarande i hela landet. Kristdemokraterna föreslår betydande satsningar på polisen, vilket redovisas i motion gällande utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

I vissa områden är också förutsättningarna begränsade för att rätt aktörer ska kunna bidra till, och skapa en god tillgång till kommersiell service. Men för att den även ska fungera i andra typer av områden, måste en del av dessa medel styras om. Det måste finnas tillgång till livsmedel och andra vardagsvaror i de utsatta bostadsområdena också. Många har inte bil utan är hänvisade till en väl fungerande kollektivtrafik.

Vi vill också se över regelverken för att öka samordningen mellan myndigheter och förbättra samverkan mellan offentliga och kommersiella aktörer för att åstadkomma en god offentlig, finansiell och kommersiell service i hela landet. På små orter med högt besöksstryck säsongsvist behövs även betalningslösningar som innefattar tillgång till kontanter, till exempel genom att det finns uttagsautomater och möjlighet till kortbetalning. Det är också viktigt att utveckla betalningsmöjligheter via sms eller internet för att åka med kollektivtrafiken eller betala för parkering.

Myndigheters lokalisering

En viktig förutsättning för regional tillväxt är goda möjligheter för företag och andra verksamheter att verka även utanför storstäderna, liksom tillgång till god offentlig service i hela landet. Närvaro av statlig verksamhet är ofta viktig, då sådan ofta bidrar till mer kvalificerade arbetstillfällen inte bara i den egna verksamheten utan även i andra.

Kristdemokraterna anser att de myndigheter som har sin verksamhet i Stockholmsområdet bör välja lägen utanför de dyraste områdena i Stockholms innerstad. Ytterstadsområden bör i sådan bedömning vara förstahandsalternativet, dels för att hyresnivån där är lägre, dels för att det bidrar till jobb och en mer dynamisk stadsmiljö. Med jobben ges också möjlighet för kringsservice att växa fram, till exempel i form av restauranger, transporter, lager och liknande.

Utlokalisering av myndigheter till andra delar av landet än storstadsområdena har ofta en regionpolitiskt positiv effekt och bör prövas i större omfattning än i dag, även om hänsyn också behöver tas till möjligheten att behålla och rekrytera adekvat personal. Regeringen har nyligen beslutat om utlokalisering av delar från sju myndigheters verksamheter i Stockholm till andra orter, och omlokalisering av fyra andra myndigheter.

Bostäder

Bostadssituationen är i många fall svår på både större och mindre orter, något som redan funnits tidigare, men ökat på grund av stor inflyttning av både dem som ännu är asylsökande och dem som fått uppehållstillstånd. En större rotation på

bostadsmarknaden måste till för att fler ska kunna välja vilket boende man vill ha, eller överhuvudtaget kunna få en bostad där man faktiskt fått ett jobb.

Enligt SCB ökade byggandet av lägenheter med 22 procent första halvåret 2017 i jämförelse med samma period förra året, vilket innebär ca 37 600 st. Det är en glädjande utveckling, men fortfarande behöver fler bostäder byggas och utsatta bostadsområden – i de flesta fall så kallade miljonprogramsområden – rustas upp och förnyas med omgivande infrastruktur.

Det krävs en sammanhållen planering av olika funktioner i samhället för att ett boende ska kännas attraktivt för olika målgrupper. Barnfamiljer, singlar, studerande och äldre par – oavsett livssituation ska det finnas boende att tillgå. Den regionala tillväxten är beroende av tillgången till boende av skilda slag; för dem som älskar nära tillgång till naturen eller för dem som vill bo nära service och nöjen.

Förtätning av centrala områden inne i tätorter likaväl som exploatering av mark i kommunernas ytterområden kräver en aktuell bostadsförsörjningsplan och uppdaterade översikts- och detaljplaner. Länsstyrelsernas uppgift att ge kommunerna råd och underlag för deras planering bör utvidgas till att även gälla uppföljning.

Stöd för särskilda områden

Norra delen av landet har en regional nedsättning av arbetsgivaravgiften som vi kristdemokrater inte längre anser vara nödvändig för att stimulera tillgången till arbetskraft och anställande av ny personal i företagen. Näringslivet måste konkurrera med kvalitet och mervärden lokalt för att få kvalificerade medarbetare att flytta till en ort och vilja stanna kvar där under ett antal år. Det gäller såväl vissa stadsdelar och tätortsområden som lands- och glesbygd. Transportbidraget däremot har en viktig funktion även fortsättningsvis.

Speciellt viktigt för internationella företag kan vara kommunala insatser som att främja engelskspråkiga klasser i skolan eller internationell skola på orten, liksom tillgången till rekreation och kultur. Att ta tillvara flerspråkighet och kulturell kompetens oavsett om det är inflyttad arbetskraft, asylsökande eller nya svenskar som nyss fått

uppehållstillstånd, kräver lokala strategier för utveckling. Att kunna använda regionala strukturfondsmedel för dessa ändamål är viktigt.

Infrastrukturen med god tillgänglighet till flyg och tåg för att kunna resa inom och utom Sverige på ett enkelt sätt, är också det en viktig del för att stimulera boende såväl som besökare på möten och fritid.

Regionalisering

Ett sätt att stärka konkurrenskraften i Sverige är att återuppta och driva frågan om regionalisering. Det handlar inte enbart om hur välfärden organiseras, utan även om den regionala tillväxtlogiken, vilken är av särskild betydelse för industri och övrigt näringsliv. En regionalisering skulle till exempel innebära att flera landsting går samman till större regioner och på så vis kan få en mer gynnsam samverkan med regioner i andra länder vad gäller till exempel export och import av varor och tjänster.

Men även statliga myndigheter som Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan till exempel, skulle kunna förändras till mera ändamålsenliga gemensamma regionala indelningar. Samverkan mellan det offentliga, näringslivet och den ideella sektorn skulle tjäna på en gemensam syn på hur indelningen av landsting, regioner och kommuner bäst ger medborgarna den service man behöver och tillgodoser det demokratiska inflytandet.

Många gånger sker informella regionala indelningar inom län eller mellan län och även mellan länder, som till exempel handelsområden mellan Sverige och Norge i Årjäng, Eda eller Strömstad; eller mellan Sverige och Finland i Haparanda och Torneå. Hela Öresundsområdet med samarbeten inom näringslivet i storstadsregionerna Köpenhamn och Malmö är ett annat exempel.

SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, samarbetar med EU:s regionkommitté och har därmed insikt i behoven av internationella kontakter med andra regioner och de goda möjligheter som finns genom samverkan med dessa. Staten behöver också ta ett övergripande ansvar och bättre samordna det statliga stödet från myndigheter som till exempel Tillväxtverket och EU-fonderna. En nationell samordning skulle säkerställa att

de nationella projektmedlen för arbetsmarknads- eller företagsfrämjande insatser inte motverkar varandra.

Business Sweden med flera som jobbar med de regionala exportcentren är viktiga aktörer för att hjälpa små och medelstora företag att kunna konkurrera på den globala marknadens villkor. Även där behövs ett samordnat stöd för internationalisering på regional nivå, då många mindre kommuner inte har egna resurser för det ändamålet.

Utveckling av den jämlika vården

En viktig del i regionaliseringen är en mera jämlik vård, där människor ska känna sig trygga med att oavsett var man bor får man samma tillgång till behandling och läkemedel. Kristdemokraterna driver kravet att staten ska ta huvudansvar för vården, men det kräver en omorganisation för de delar den statliga vården ska omfatta.

Redan idag finns det en rikssjukvård som är hälso- och sjukvård koncentrerad till ett eller två sjukhus i Sverige efter beslut från Socialstyrelsens rikssjukvårdsnämnd, och som föregåtts av diskussioner mellan Socialstyrelsen, universitetssjukhusen och de sex sjukvårdsregionerna.

En sammanhållen vårdkedja med tillgång till rätt vård i rätt tid, skapar trygghet för patienten oavsett om vården ges nära bostadsorten eller längre bort i landet. Effektivitet, säkerhet och kvalitet kräver samverkan mellan kommuner och landsting/regioner och staten.

Goda kommunikationer i hela Sverige

Goda kommunikationer är en förutsättning för att vårt avlånga land ska ha en tillväxt som utvecklar välbefindandet och sysselsättningen. Samtidigt som det i vår tid ställs ökade krav på rörlighet mellan stad och landsbygd är effektiva kommunikationer och transporter viktiga för att företag ska kunna etablera sig på mindre orter runtom i landet.

Det krävs såväl ökad kapacitet för basnäringens tunga transporter på väg, järnväg och till sjöss som ett förstärkt underhåll av vägnätet i glesbygden. Det är också avgörande

med förbättrade möjligheter till arbetspendling med både bil och kollektivtrafik som tillgång till flyg inom rimligt avstånd.

Infrastrukturinvesteringar är avgörande för Sveriges framtida utveckling, inte minst för att underlätta för människors vardag men också för att minska arbetslösheten och möjliggöra en rörligare arbetsmarknad.

Digital segregering

De möjligheter som det digitala samhället för med sig, genom minskad betydelse av geografisk placering; vare sig det gäller en skolklass utbyte med en skola på andra sidan jordklotet, telekomtjänster mellan Europa och Indien eller diagnosticering av sjukdom i Australien med hjälp av röntgenbilder från ett svenskt sjukhus, gör att människor med rätt använd teknologi och tillgång till elektricitet utan avbrott, kan bo och arbeta vartsomhelst.

Den digitala segregeringen finns dock, och är inte bara mellan stad och land, stor eller liten verksamhet. Den skär snarare mellan de ekonomiska och kunskapsmässiga förutsättningarna för privatpersoner eller företagare. Tillgång till bredband/fibernät över hela landet ökar den digitala jämlikheten.

För att antalet arbetstillfällen ska öka både i förorter såväl som på landsbygden, behöver den digitala kompetensen öka hos befolkningen. Idag krävs datakunskap för nästan vilket arbete som helst, och för kontakten med både privata företag som offentliga verksamheter. För att detta ska ske, kan Kristdemokraterna tänka sig att se över möjligheten för att göra ett ”Digitalt kunskapslyft”. Kunskapslyftet skulle kunna innebära en grundutbildning i hantering av de vanligaste datorprogrammen för personer som inte har den kompetensen och som står till arbetsmarknadens förfogande. Ju längre man står utan arbete, desto mindre kompetensutvecklingsinsatser finns att tillgå, vilket ökar gapet mellan redan anställda och arbetslösa ytterligare.

När Internethandeln ökar, blir behovet av servicepunkter än större, då alla kan handla från nätet och få sina paket levererade till närmsta utlämningsbud eller till och med direkt hem. Det innebär att betydelsen av fungerande vägar för transporter från Postnord

och andra fraktfirmor även fortsättningsvis är stor. Vilket gör att också andra postleveranser bör fortsätta fungera med övernattsbefordran.

Kristdemokraterna ser fram emot att en proposition för en ny postlag snarast kommer till stånd, då oron kring Postnords organisation och finansiering på koncernnivå även påverkar den svenska delen av bolaget.

Konkurrenskraftiga regionala flygplatser

De regionala flygplatserna i Sverige har en stor betydelse för att kommunikationen med Stockholm och andra orter runtom i Sverige och ut i världen ska fungera. Att kunna delta på ett möte i huvudstaden eller ute i landet över dagen och sedan kunna åka tillbaka, är viktigt för de företag och organisationer som har anställda och förtroendevalda som behöver närvara.

Diskussionen om Bromma flygplats framtid och eventuella planer på nedläggning, har inte enbart skapat stor oro för näringslivet utan även för kommuner runtom i landet som är rädda för att tappa kompetens och arbetstillfällen på orten. Att ha tillgång till en flygplats inom rimligt avstånd kan också ha stor betydelse för placeringen av ett bolags verksamhet. Frågan om Bromma flygplats framtid är således inte en viktig fråga endast för Stockholmsregionen, utan för hela landet. När diskussionen nu lugnat sig om Brommas framtid, krävs en utveckling av Arlandas möjligheter att utöka antalet start- och landningar.

Sverige är det enda land i Norden som delar upp ägandeformerna för flygplatserna, där staten äger de som kan generera vinst medan i huvudsak kommuner får ombesörja driften av de olönsamma. Svenska staten har genom Swedavia valt att behålla och bolagisera de stora flygplatserna som främst finns i storstadsområdena. Här finns högre omsättning och därmed lönsamhet. De statliga flygplatserna gör också stora vinster varje år. De mindre icke-statliga flygplatserna ägs främst av kommuner med stöd av landsting och regioner. De finns i hela landet och är oerhört viktiga för kommuner och regioner men har inte möjlighet till samma höga omsättning och därmed svårare att gå med vinst. Detta system skapar risker då enskilda kommuner inte kan säkra nationella tillgänglighetsambitioner eller visionen att hela Sverige ska leva.

Detta innebär att redan hårt pressade flygbolag ser mer lönsamhet på linjer mellan storstäder eller från så kallade nav-flygplatser som Arlanda eller Bromma. De icke-statliga flygplatserna har svårt att skapa egna konkurrensfördelar. Detta riskerar att stora delar av Sverige går miste om den tillväxt som kommer genom ökad turism, möten och evenemang, samt arbetspendlande.

Det förtjänar att påpekas att ambulansflyg använder de regionala flygplatserna. Skulle inte dessa hållas öppna skulle transporttiden förlängas väsentligt för exempelvis organdonationer, för tidigt födda barn eller svårt sjuka patienter. Vid i stort sett alla regionala flygplatser sker flygverksamhet som är ett direkt stöd till samhället. Det sker i form av ambulansflygningar som nämns ovan, basering eller flygningar med kustbevakning, tull eller polis, frivilliga räddningskåren och brandflyg.

Flera flygplatser är också nav för unika nationella verksamheter. Till exempel sker alla humanitära internationella hjälpsändningar från Örebro Airport. Från Gävle flygplats utgår Lantmäteriets nationella fotoflygningar. Vid Ljungbyhed sker huvuddelen av all nationell pilotutbildning för linjetrafik. Vid Linköping Airport görs alla provflygningar för stridsflygplanet Gripen. Allt detta är exempel på unika nationella verksamheter som säkerställs av lokala finansiärer. I nationell krigsplanläggning och beredskapsplanering måste de regionala flygplatserna inkluderas.

Behovet av offentlig finansiering av infrastrukturinvesteringar kommer på grund av höga fasta kostnader att variera efter flygplatsens storlek och normalt alltid vara större för mindre flygplatser. Under rådande marknadsförhållanden har EU-kommissionen ansett att flygplatser med en volym av upp till 200 000 passagerare per år kan sakna möjlighet att täcka en stor del av sina kapitalkostnader. Flygplatser med färre än 50 000 passagerare per år kan då behöva stöd på både lokal, regional och nationell nivå för att klara verksamheten.

En möjlig organisation skulle kunna vara att staten säkerställer drift av brand- och räddningstjänst, tull, polis, säkerhetskontroll, snöröjning (möjligen flygtrafikledning) – alla områden som är avgörande för att bedriva flygverksamhet och som EU kallar icke-ekonomisk verksamhet. Dessa för flygplatsen vitala delar, kunde finansieras av staten medan övrig drift kunna drivas av en lokal/regional aktör. En sådan konstruktion skulle

troligtvis accepteras av EU-kommissionen. Liknande arrangemang finns i andra länder som exempelvis Italien, Spanien eller i de baltiska länderna. Detta bör utredas.

Mot bakgrund av de återkommande förslag som på olika sätt hotar de regionala flygplatsernas existens, måste insatser göras från statlig nivå för att jämställa villkoren för de regionala och statliga flygplatserna. Förslaget från regeringen om införande av en flygskatt tillbakavisas av Kristdemokraterna.

Nej till nationell flygskatt

En nationell flygskatt, som regeringen föreslår, vore skadlig för svensk ekonomi.

Nästan samtliga remissinstanser dömer ut denna nationella flygskatt och anser var skadlig för svensk tillväxt. En sådan skatt blir i praktiken en straffskatt på dem som är mest beroende av flyg. Nationell flygskatt har införts i andra europeiska länder men dragits tillbaka eftersom den äventyrar arbetstillfällena, fördyrar resande och transporter samt slår ut regionala flygplatser.

Klimathotet, som flygskatten är tänkt att avhjälpa, är globalt och behöver globala överenskommelser. Genom EU och den internationella luftfartsorganisationen ICAO kan ändamålsenliga åtgärder mot flygets klimatutsläpp genomföras. Genom EU:s påtryckningar har ICAO också enats om åtgärder för att begränsa flygets klimatpåverkan. Kristdemokraterna föreslår att Sverige aktivt verkar via FN och EU för att ytterligare minska flygets klimatpåverkan på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt. Dessutom bör mer göras för att framställningen av biobränsle ökar för samtliga transportslag; inte minst för flyget som kräver stora mängder bränsle.

Satsningar på väg- och järnvägsnätet

Kristdemokraterna verkar för att en större andel av person- och godstransporter ska gå på järnväg än på väg.

Järnvägssystemet står i dag inför ett antal utmaningar. Stora delar av den järnväg som i dag används byggdes för en trafik som var mindre, lättare och långsammare. Därför står vi i dag med ett överbelastat järnvägssystem som allt för ofta drabbas av förseningar eller stopp. När godstrafiken blir försenad kan det innebära stora ekonomiska förluster

för den basindustri som finns runt om i landet. För att uppnå en högre flexibilitet och bättre punktlighet för såväl person- som godstrafik krävs bättre förebyggande järnvägsunderhåll samt utökad rälskapacitet för speciellt basindustrin.

Utöver vår satsning på drift- och underhåll av järnvägen vill vi också öka investeringarna till väg- och järnvägsunderhållet. Detta är en viktig åtgärd för att främja den regionala tillväxten och människors möjligheter att bo och leva i hela landet. För små kommuner på landsbygden är det viktigt att även de mindre järnvägssträckorna ges goda möjligheter att trafikeras. De små järnvägsspårens underhåll bör därför tas i beaktande i infrastrukturplaneringen.

Den mest effektiva åtgärden för att radikalt öka kapaciteten för godstransporter och som dessutom ger lägre transportkostnader är möjligheten till längre och tyngre godståg. Genom att också tillåta tyngre och längre lastbilar går det att minska utsläppen samtidigt som effektiviteten och lönsamheten ökar eftersom längre och tyngre fordon kan frakta mer gods vid ett och samma tillfälle. Att dessa två transportslag kan kombineras genom regionala kombiterminaler för omlastning är viktigt för den regionala utvecklingen.

Sjöfartens betydelse för regional utveckling

Den maritima näringen liksom Kristdemokraterna har länge drivit kravet på en ”blå skatt” – en tonnageskatt som möjliggör för rederier att betala i Sverige efter fasta taxor baserade på storleken på fartygen i den av rederiet ägda flottan. Efter många år infördes denna skatt 1 januari 2017 och den beräknas ge bättre villkor för den svenska sjöfarten som nu kommer kunna konkurrera som övriga Europa.

Inlandssjöfarten är väl värd att uppmärksamma och utveckla, då bränsleanvändningen för till exempel pråmfartyg bara är en tredjedel av dieselförbrukningen för en lastbil. Några av våra EU-klassade vattenvägar för inlandstrafik är Göta Älv, Vänern och Mälaren.

För att Vänersjöfarten ska kunna fungera, krävs att nya slussar byggs i Trollhättan, Vänersborg och Lilla Edet. De nuvarande slussarna är utdömda till 2030. Likaså

kommer satsningar att behövas i andra farleder och slussar som Södertälje och Luleå med flera orter.

Samverkan behöver dock ske mellan de branscher som har de tyngsta transportbehoven för att se den sammanlagda infrastrukturen för transporter och få en mer effektiv användning.

Bilen – ett redskap för frihet

Bilen är för många en förutsättning för att kunna bo och arbeta där en vill och är för många ett redskap för frihet. Samtidigt måste också de negativa klimateffekterna av vägtrafiken minskas. Kristdemokraternas utgångspunkt är att det inte är bilen som ska bekämpas, utan utsläppen. Därför krävs det långsiktiga och effektiva styrmedel för ökad andel förnybara drivmedel med klimatprestanda, eldrift och effektivare transporter.

Kristdemokraternas transportpolitik syftar till att skapa incitament för människor att välja mer miljövänliga alternativ. Det i kontrast till regeringens politik, att bestraffa människor som inte har tillgång till kollektivtrafik inom rimligt avstånd likt de som bor i storstäderna. Skatter på drivmedel ska utformas så att de inte försvårar för såväl boende som företagande på landsbygden.

Kristdemokraterna vill istället underlätta och förbättra möjligheterna till arbetspendling genom att höja milersättningen för arbetsresor med ytterligare 1,50 kronor per mil, till totalt 20 kr/mil. Detta finansieras genom en höjd beloppsgräns för reseavdrag från dagens 11 000 kr till 13 000 kr.

Likaså är det viktigt med en väl utbyggd laddinfrastruktur för elbilar över hela landet. Den vill Kristdemokraterna tillgodose med en ökad satsning på laddinfrastruktur på 125 miljoner, som återfinns i utgiftsområde 22, per år 2018–2020 och genom en ändring i lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel så att bensinstationer även kan erbjuda el som alternativt drivmedel.

Social ekonomi – social sammanhållning

Den sociala ekonomin utgörs av verksamheter som primärt har samhällliga ändamål, bygger på demokratiska värderingar och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn. Verksamheten bedrivs huvudsakligen i föreningar, kooperativ och stiftelser och har allmännytta eller medlemsnytta som främsta drivkraft.

Den sociala ekonomin bidrar till samhällets utveckling på en rad sätt. Den ger förutsättningar för och skolning i demokratiskt beslutsfattande. Den främjar demokratiska värderingar och stärker därmed det sociala kapitalet lokalt och regionalt. Dess verksamhet bidrar till kvalitet i det regionala utvecklingsarbetet. Den bidrar till privata initiativ och entreprenörskap och uppmärksammar, engagerar och stärker grupper som inte sällan står i utkanten av samhället. I Sverige har olika typer av föreningar, folkrörelser, frivilligorganisationer, lokala grupper etc, sedan länge spelat en viktig roll för att skapa sammanhållning och identitet lokalt och regionalt. Något som i sin tur bidrar till ökad hälsa och välbefinnande.

Västra Götalandsregionens organiserade arbete med social ekonomi har pågått sedan år 2001. Efter en omfattande process, i nära samverkan med den sociala ekonomins företrädare antog regionutvecklingsnämnden ett program för social ekonomi år 2005. Programmet har reviderats 2007, 2011 och 2015.

Kristdemokraterna vill ha ett samhälle byggt på tillit mellan människor, något som det sociala kapitalet som visar när lokala nätverk byggs för olika ändamål, föreningar växer och ideella krafter samlas. Detta bidrar till en hållbar samhällsutveckling för en större mångfald, jämställdhet, god miljö och näringsverksamheter, och därför behöver alla regioner i landet arbeta för den sociala ekonomins utveckling ur ett strategiskt perspektiv. Ett steg på vägen kan också vara att ta tillvara förslagen i den statliga utredningen ”En palett för ett stärkt civilsamhälle”; som bland annat vill underlätta för det civila samhällets organisationer att bedriva verksamhet för att utvecklas och därigenom bidra till demokrati, välfärd, folkhälsa, gemenskap och social sammanhållning.

Penilla Gunther (KD)

Jakob Forssmed (KD)

Aron Modig (KD)

Caroline Szyber (KD)

Robert Halef (KD)

Désirée Pethrus (KD)

Larry Söder (KD)